

Lilleng Naturbarnehage as.

Årsplan 2025-2026

INNHold

Presentasjon s. 1-2
Årshjul s. 2
Dagsrytme s. 3
Visjon s. 5
Foreldresamarbeid s. 6
Barns medvirkning s. 7
Trygge Relasjoner s. 8
Lek s. 10
Fagområder s. 12-20
Samarbeidspartnere s. 20
Overgang bhg- skole: s. 20-23
Samarbeidsutvalg: s. 23
Dokumentasjon & evaluering s. 24- 25
Foreldre-kompasset s. 27

Plandager 2025-2026:

- 14. August 2025
- 15. August 2025
- 18. November 2025
- 02. Januar 2026
- 15. Mai 2026

DAGSRYTME:

Småttroll, Lykketroll, Sjarmtroll, Rumpetroll

Klokken 6.45, barnehagen åpner

Ca. klokken 8.00, frokost
Etter frokost går vi ut.

Ca. klokken 12.00, lunsj
(tidene er ca. og varierer litt fra stor og liten avdeling)

Ca. klokken 14.00, frukt/brød måltid

Klokken 16.45, barnehagen stenger!

Presentasjon av barnehagen:

Lilleng utgjør sammen med Kilen og Kollen barnehage "Naturbarna AS".

Lilleng naturbarnehage ligger idyllisk til, med skogen som nærmeste nabo.

ÅRSHJUL**14/08 Plandag****15/08 Plandag****19/09 Foreldremøte****19/9 Idrettsdag
Rumpetroll og
Sjarmtroll****24/09 Fotografering****24/10 FN dagen****18/11 Plandag****13/12 Luciafeiring****16/12 Julelunsj for barna****18/12 Nissefest****02/01 Plandag****06/02 Samefolkets dag****26/03 Påskefrokost****08/05 Karneval****13/05
«17 mai feiring»****15/05: planleggingsdag****04/ 06 Besøk av 1
klassinger som gikk på
Lilleng i fjor.****Juni 2025: Sommerfest i
barnehagen. (invitasjon
kommer)**

Vi har eget fjøs og gårdsdriften er en naturlig del av barnehagens hverdag. Vi har to shetlandspionier som brukes til ridning og tur med vogn. Vi har også to minigriser og to geiter.

På Lilleng er det 4 avdelinger:

Sjarmtrolla 18 barn (3- 6 års avdeling)

sjarmtrolla@naturbarna.no

Tlf. 929 91 751

Småtrolla 9 barn (0- 3 års avdeling)

smatroll@naturbarna.no

Tlf. 929 91 754

Lykketrolla 12 barn (0- 3 års avdeling)

lykketroll@naturbarna.no Tlf. 929 91 752

Rumpetrolla 17 barn (2- 6 års avdeling)

rumpetroll@naturbarna.no Tlf. 929 91 753

Besøksadresse: Lillengveien 12, 1623 Gressvik

Vi er en barnehage som prioriterer utendørsaktiviteter hele året, både i barnehagens eget område og i nærområdet rundt. Hver årstid bringer sine unike og spennende muligheter. Vi jobber aktivt for å gi barna meningsfulle opplevelser, uavhengig av sesongen. På vinteren blir det mindre tilgang til dyrene våre på grunn av is, snø og glatte veier. Da legger vi til rette for gode innendørs aktiviteter.

I skogen har vi en koselig koie, kalt Trollbua, i tillegg til leirplass og en grue rett utenfor. Her får barna mulighet til å bruke naturen som sin lekeplass, hvor de kan utforske og leke i skogsområdene rundt. På kalde dager tenner vi opp vedovnen i Trollbua, noe som gir oss en hyggelig ramme for innendørs aktiviteter. Vi samles for å spise, varme oss, fortelle eventyr og holde samlinger som stimulerer til både sosiale og språklige ferdigheter.

I tillegg til Trollbua har vi også «Brusetoppen» som ligger i skogen. Her har vi gapahuk med sitteplasser og mulighet for matlaging. Denne allsidige bruken av uteområdene støtter opp om barns lek, læring og utvikling, i tråd med rammeplanens mål om et helhetlig læringsmiljø i naturen.

I barnehagens uteområde er det trær å klatre i, en stor sandkasse med tak, «Lilleng-kiosken» og nytt av året, en leke-bobil, «bobilus». Vi har husker og en stor gressbakke til div. aktiviteter. Vi har også to tilbygg ute med varme og lys for roligere aktiviteter som kan brukes året rundt.

For at barnet ditt skal få en best mulig hverdag hos oss er det viktig at de har med seg nok og riktig bekledning etter årstid, og en tusekk med ekstra skift. (tusekk gjelder 3- 6 års avdelingene).

Det er viktig at både tursekk og kurver sjekkes hver uke. Dette er foreldrenes ansvar.

«Trygge aktive barn - sammen skaper vi hverdagen»

Visjonen til Naturbarna AS, er « Trygge aktive barn- sammen skaper vi hverdagen»

Vi vil jobbe med ordet «sammen». Det er et ord som rommer mye. Vi er sammen med barnegrupper, enkeltbarn, kollegaer, foresatte og samarbeidspartnere. Hvordan kan vi «sammen» bli en bedre versjonen av oss selv?

Omsorg er en forutsetning for at barna skal bli trygge, og de ansatte tilpasser seg i forhold til hva barna trenger. Når barna er trygge er de klare for å begynne og leke og utforske. I hverdagen flettes de ulike fagområdene inn i leken på en naturlig måte, slik at lek og læring vil gå hånd i hånd. De ansatte legger til rette for barnas aktiviteter og leke-prosjekter, slik at læring skjer ut fra barnas egen indre motivasjon og nysgjerrighet.

Barnehagens formål og innhold

*«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarn og barnegruppen.
I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang.*

Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.» Rammeplanen kap. 3

I Lilleng barnehage er vi opptatt av trygghet og gode relasjoner i alle ledd. Videre skal barna få oppleve et variert utemiljø, som fremmer lek, læring og undring i lag med andre barn, samt trygge og aktive voksne.

MÅL MED ÅRSPLAN

Årsplan er personalets pedagogiske arbeidsredskap og baserer seg på krav og retningslinjer fra bla. Lov om barnehager og tilhørende forskrifter, rammeplanen, Fredrikstad kommunes retningslinjer vedrørende overgang barnehage - skole. Årsplanen fungerer også som informasjon til foresatte og eier om barnehagens arbeid. Den danner også utgangspunkt for tilsynsmyndighetene ved tilsyn.

Alle avdelingene har ett felles overordnet fagområde som vi jobber med samtidig. Vanligvis strekker hver av de syv fagområdene seg over en mnd. Når alle har fokus på det samme fagområdet, sikrer vi tettere samarbeid i personalgruppen, med idemyldring i forkant og evaluering i etterkant.

I tillegg til dette jobber vi med andre spennende tema som Foreldrekompasset, Barnas Verneombud, skoleklubb og aldersdelte grupper på tvers av avdelinger. Dette kan det leses mer om videre ut i årsplanen.

FORELDRESAMARBEID

”Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling”.
(Barnehageloven § 1 Formål, 1 ledd)

Familier som får tildelt plass i Naturbarna inviteres til foreldremøte før barnets oppstart. På dette møtet vil vi fortelle litt om barnehagen og svarer på spørsmål fra dere. Vi håper at dette kan bli en fin start på godt samarbeid mellom hjem og barnehage.

Videre inviteres også nye familier til besøksdager i barnehagen. Besøksdagene starter opp i løpet av april og varer til midten av juni. Foresatte og barn disponerer da en av småbarns- avdelingene en dag pr. uke, varighet er ca en time. Vi tenker at dette er en fin mulighet til å bli litt kjent med både barnehagen og personalet før oppstart.

Ved behov tilbyr vi også et hjemmebesøk før barnet starter i barnehagen.

Barnehagen ønsker å være en støttespiller for små og store under barnas oppvekst. For å få til dette er det svært viktig med et godt foreldresamarbeid og gjensidig kommunikasjon med barnet i fokus.

Ved levering og henting av barnet i barnehagen, har foreldre og personalet mulighet til å formidle beskjeder og informasjon om barnets hverdag hjemme og i barnehagen. Dette er svært viktig, da denne informasjonen gir oss muligheten til å møte barnets behov på best mulig måte.

Vi tilbyr to foreldresamtaler pr. år. Skulle barnehagen eller foresatte ha behov for flere samtaler innkaller vi/ foresatte til dette.

Samarbeid med foreldre, personalet i barnehagen og øvrige samarbeids-instanser er svært viktig for oss.

BARNES MEDVIRKNING

Barn i barnehagen har rett til å bli sett og hørt. De har rett til å få komme med sin mening, og de voksne i barnehagen skal respektere barnas tanker og refleksjoner som omhandler deres barnehagehverdag.

«Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tilpasses i samsvar med dets alder og modenhet. (Barnehagenloven § 3 Barns rett til medvirkning)

For

å
arbeide
med
dette i

barnehagen krever det et tilstedeværende og aktivt personale, som er bevisste barnas uttrykksformer. Det handler ikke alltid om å la barna få enda flere valgmuligheter, men at de skal være med å påvirke i sin hverdag.

Det har vist seg å være en stor trivselsfaktor for barna å oppleve at egne ideer og ønsker har ført oss frem til spennende prosjekter.

Også de minste barna og de som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, må personalet være lydhøre og tone seg inn på. I hverdagen kan det handle om å fange opp det barna interesserer seg for, og bruke dette videre i det pedagogiske arbeidet.

TRYGGE RELASJONER I BARNEHAGEN

Som nevnt tidligere starter vi arbeidet med trygghet og relasjoner allerede før barnet starter i barnehagen hos oss. Igjenom å ha hilst på hverandre på besøksdager i barnehagen, merker vi ofte at tilvenningsperioden i etterkant går lettere.

I barnehagen er vi opptatt av å «se barnet innenfra» (Brandtzæg, Torsteinson, Øistad 2014) og vi bruker trygghetssirkelen mye i vårt daglige arbeid med barna.

Foreldre er barnas primære tilknytningspersoner. Vi i barnehagen har et stort ansvar for å gjøre barna trygge på oss og sine nye omgivelser. Dette er viktig for barnas trivsel, lek og generelle utvikling.

Personalet må møte hvert enkelt barn med godhet, og ivareta barnas behov for trygghet og omsorg. Alle barn må bli sett på som sitt eget og med sine behov. Barn er forskjellige og det må brukes tid å bli kjent med hvert enkelt barn, og legge til rette for å skape trygghet og tillit.

PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ

«Gode erfaringer gjennom trygge relasjoner styrker barnets selvbylde, øker trivselen og bidrar til positiv utvikling. Når barnet føler seg trygt og godt ivaretatt, er utgangspunktet for læring og mestring det beste. Arbeidet med relasjonene mellom voksne og barn og barna imellom er sentralt for å utvikle og sikre barna et godt psykososialt barnehagemiljø.» (Ref.Rammeplanen for barnehager)

I vår barnehage kommer trygghet først. Vi bruker god tid på tilvenninger av nye barn, men også på overgangen fra liten avdeling til stor avdeling. Vi er opptatt av at alle barna har en eller flere venner de har en god og trygg relasjon med, så ingen barn føler seg alene eller utenfor fellesskapet. Dette er de voksnes ansvar.

Videre er vi opptatt av hvordan vi snakker om et barn voksne imellom. Ord har makt og dette er noe vi kontinuerlig jobber med, slik at vi er bevisst på hvordan vi ordlegger oss.

«Oppmerksomhet fra kompetente, varme, tilstedeværende voksne er en forutsetning for barns trivsel i barnehagen.» (Ref Rammeplanen for barnehagen).

Hvert møte, er et nytt møte og vi skal møte barna med respekt og anerkjennelse. Hvordan vi prater og bruker kroppsspråket vårt er viktige elementer i slike møter.

Det skal være trygt og godt å tilbringe tid i barnehagen hos oss.

DANNING

”Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltagelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp.” (Rammeplanen, s. 21).

Vårt fokus i barnehagen er å følge opp barnas nysgjerrighet i hverdagen og dele den gleden, og interessen barna uttrykker.

Videre er vi opptatt av å ta barna på «fersken» da de gjør, viser eller sier noe positivt til andre rundt seg. Vår oppgave er å forsterke denne opplevelsen gjennom ord og kroppsspråk.

Barna dannes på godt og vondt, og de voksnes rolle i denne prosessen er stor og viktig. Vi skal fungere som rollemodeller og som veiledere. Vi skal kunne se og anerkjenne barnas uttrykk og vi skal være der sammen med dem og for dem.

LEK

Vi i Lilleng Naturbarnehage legger stor vekt på å tilrettelegge for lek. Leken er selve kjernen i barndommen, og det er viktig at det gis tid, rom og gode muligheter for at denne skal blomstre. Leken har stor betydning for barnas utvikling og læring. Den er indre motivert og essensiell for barns trivsel.

Det krever mye av barna å leke, som f.eks. å dele, vente på tur, ta hensyn og vise omsorg for hverandre. Dette er ferdigheter som er viktige å ha med seg videre i sosiale samspill med andre. Lek er også viktig for barnets emosjonelle utvikling, ved at de leker ut både gode og vonde opplevelser.

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur.» Rammeplanen s.20

For å oppnå dette må de ansatte i barnehagen være tilstedeværende og aktive, slik at de blir viktige

støttespillere i leken. De kan bidra til å forhindre konflikter, bistå i utfordringer og komme med gode ideer til å drive leken videre dersom det skulle trenge.

FAGOMRÅDENE

Kommunikasjon, språk og tekst:

Tidlig og god språkstimulering er viktig for barn, og vi ønsker å gi de varierte opplevelser knyttet til dette i barnehagen.

Språket og den gode samtalen med barna er noe vi har fokus på, og vi setter av tid til å lytte i hverdagslivet. Samtidig har vi fokuset på at barna kan lære å lytte til hva andre barn og voksne ønsker å dele. Barna blir også gode til å lese dyras kommunikasjon utifra deres kroppsspråk og lyder.

I Lilleng naturbarnehage har vi ekstra fokus på leken. I leken blir språket, både det nonverbale og det verbale flittig brukt. Under måltidene går også praten livlig om løst og fast, og ellers i de ulike aktivitetene bruker vi språket aktivt, slik at barna kan lære seg begreper og utvide sitt ordforråd gradvis.

Vi har samlinger der vi synger, bruker regler, leser bøker, forteller fortellinger og eventyr. Det leses også for barna i små grupper, enten på et pledd ute på gressplen en fin høstdag eller i koia vår en kald vinterdag.

Vi lar barna oppleve gleden ved å bli kjent med bokstaver og lyder, og i skoleklubben har vi egne dager satt av til aktiviteter knyttet opp til skolestart.

Barn uttrykker seg også ofte nonverbalt og med kroppen, slik at vi voksne må være sensitive overfor hva de ønsker å formidle gjennom kroppsspråket. Vi bruker ved behov «tegn til tale» og «ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon)», en kommunikasjonsform som støtter opp under det verbale språket.

Nærmiljø og samfunn:

Barnehagen har nær tilknytning til Lilleng gård og de rundt omliggende skogområdene. Disse blir flittig benyttet, og barna får utforske spennende steder som «Trollskogen», «Blåbærskogen», «Ridestien» og «Brusetoppen».

Noen ganger går vi, mens andre ganger tar vi turen på hesteryggen eller vi sitter i vognen bak. Når vi går på tur hender det rett som det er at vi tar med noen av dyrene. Her lærer barna mye om hvordan de både skal omgås og respektere våre firbeinte venner.

Vi gjør oss kjent med "nærmiljø og samfunn" ved å bruke områdene i nærheten av barnehagen.

Ellers legger vi vekt på demokratiske prinsipper i hverdagslivet, og det er viktig at barnas stemme blir hørt. Barns rett til medvirkning står sentralt og vi søker etter å oppnå et fellesskap mellom liten og stor her ute på Lilleng. Gutter og jenter blir gitt varierte utfordringer der likestillingstanken står sentralt. Med leken i fokus lærer barn å inkludere andre og å ta hensyn til de rundt seg. Barna trenger sosial kompetanse de kan ta med seg på veien videre i livet, og dette er noe vi ønsker skal være i fokus og gjennomsyre alle aktivitetene hos oss. Lilleng markerer Norges nasjonaldag, den samiske nasjonaldagen og FN- dagen.

Kropp, bevegelse, mat og helse:

”Barnehagen skal legge til rette for at alle opplever bevegelses-glede, matglede og matkultur, mental og sosial velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de får være i bevegelse, lek og sosial samhandling, og opplever motivasjon og mestring ut ifra egne forutsetninger”. (Rammeplan)

Ved å bruke naturen/skogen som

lekearena, vil det være utfordringer for alle aldersgrupper, og det vil være aktiviteter som gir barna mestringsfølelse. Vi ønsker at barna skal få varierte opplevelser som utfordrer dem på en positiv måte. På Lilleng har vi store og varierte uteområder, og noen eksempler er som nevnt tidligere: Småland, Brusetoppen, Ridestien og Trollskogen.

Barna får god mulighet til å trene både balanse, grov motorikk og styrke på hesteryggen, igjennom å klatre i trærne og ferdes i ulendt terreng. Dette gir stor mestringsglede!

For å henge med i barnehagens aktive hverdag, er et sunt kosthold viktig. Barnehagen serverer brødmåltider med variert og sunt pålegg hver dag. Det tilbys havregrøt til frokost tre ganger i uken, samt enkle og sunne varmretter en dag hver uke. Hver dag serveres det grønnsaker. Barnehagen ønsker at barna skal lære sin kropp å kjenne, og dermed også ha en kjennskap til hva en mestrer. Vi ønsker at barna skal utvikle forståelse og respekt for egen og andres kropp, og for at alle er forskjellige. Det gjelder både hvordan vi ser ut og hvilke forutsetninger vi har.

Det er viktig å sette grenser for seg selv. Hvor går "mine" grenser? Hva er greit? Hva er lov og hva er ikke lov. Vi følger et prosjekt som er utarbeidet av "Stine Sofie stiftelse" for barn i barnehagealder.

Etikk, religion og filosofi:

«Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. (Rammeplanen)»

Barnehagen skal legge til rette for at barna tilegner seg samfunnets grunnleggende holdninger, normer og verdier. Barna skal oppleve respekt, likeverd, toleranse og omsorg gjennom hverdagen.

Det er viktig at barn får respekt for mennesker fra ulike kulturer, uavhengig av farge, kjønn og livsform. De samme normer og verdier må også læres når barna skal være i kontakt med dyra på gården.

Vi støtter et senter for funksjonshemmede i Ukraina, så barna lærer at det er viktig å hjelpe de som ikke har det så godt.

Personalet må være bevisst sine egne holdninger og verdier, og ha fokus på sine roller som forbilder. Vi reflekterer rundt situasjoner som oppstår, og hjelper barna til å finne konstruktive løsninger ved for eksempel konflikter. Barnehagen markerer kristne høytider som jul og påske. Igjenom samlinger, aktiviteter og lek får barna kjennskap til disse høytidene.

Barnehagen skal gi rom for undring og filosofering, samtaler og fortellinger. Vi må møte barnas spørsmål og undring med alvor og respekt, og gi rom for opplevelser som skaper nysgjerrighet, ettertanke og gode samtaler.

Antall, rom og form:

” Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning”. (Rammeplanen)

I hverdagen opplever vi at barna, uansett alder, er opptatt av stor/liten, lang/kort og tall osv. For å arbeide med dette fagområdet, må de ansatte være tilstede i hverdagen og bli med på barnas undring.

Vi kan eksperimentere med hva som er størst og hva som er minst, og undres over dette sammen med barna.

Temaet antall, rom og form kommer naturlig i barnas lek. Eksempel på dette kan være når barn leker butikk, konstruksjons- lek, brettspill, formingsaktiviteter og lignende.

Kunst, kultur og kreativitet:

“Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid”(Rammeplanen)

Barnehagen skal legge til rette for at barna kan bruke sin kreativitet igjennom lek og ulike aktiviteter. Personalet må være tilstede i hverdagen for å kunne motivere og støtte barns uttrykk og skaperglede.

Barna får kjennskap til ulike kjente eventyr som er en del av den norske barnekulturen. Vi kan gjenskape eventyrene gjennom å lage de ulike figurene av ulike materialer. På denne måten kommer barnas eget kunstneriske uttrykk frem. Barna får også gjenfortelle og lage sin egen tolkning gjennom dramatisering/lek.

Vi krydrer hverdagen med dans og musikk, som er med på å skape trivsel og tilhørighet barna imellom.

Natur, miljø og teknologi:

”Barnehagen skal legge til rette for at barna skal få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring” (Rammeplanen 2017, s. 52)

Naturen er en arena som gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider. Fagområdet skal bidra til at barn blir kjent med og får en begynnende forståelse for betydningen av bærekraftig utvikling. Det å bli glad i å ferdes i naturen

og samtidig ta vare på den er viktig. Vi ønsker at barna skal lære seg at det er like viktig å ta vare på de små insektene, som det er å ta vare på dyra på gården. Alt lever i ett samspill. På gården har 2 ponnier, 1 kanin, 2 geiter og 2 griser, som alle trenger omsorg og stell hver dag.

Vi som personal må ta utgangspunkt i barnas nysgjerrighet, interesser og forutsetninger. Vi må legge til rette for opplevelser og utforskning av naturen. Det å utforske og studere naturens mangfold fører til mange interessante spørsmål, samt problemstillinger. Her finner vi muligheten for gode refleksjoner med barna, og vi trenger ikke alltid å sitte på svaret, men vi kan være nysgjerrig og undre oss sammen.

For naturbarna er friluftaktiviteter og utelek en selvfølgelighet! Hverdagen legges opp til minst mulig avbrudd i leken, og barna skal få rom til å uttrykke seg og å være kreative. Vi bruker områdene vi har rundt barnehagen til å utvikle barnas interesse for planter og landskap, dyr og dyreliv gjennom alle årstidene og i all slags vær. Vi er stadig sammen med dyrene våre, vi plukker bær og blomster, og går på oppdagelsesferder rundt i «Lillengskogene», koia og «brusetoppen», hvor det finnes mye spennende.

Grupper på tvers av avdelinger, samt overganger.

Når barna har blitt kjente og trygge på sine avdelinger starter vi med grupper «på tvers». Det blir lagt opp til turer, tid med dyra, inne/ute-aktiviteter og lek. Vi ønsker å gi barna muligheten til å bli kjent og knytte vennskap til barn på andre avdelinger. De vil også bli bedre kjent med andre ansatte på huset. Det er en stor fordel når barna skal gå fra liten til stor avdeling.

Barna går vanligvis fra småbarn til stor avdeling i løpet av året de fyller tre år. Noen flytter over allerede fra desember/januar. Dette vurderer vi ut fra alder, modningsnivå og gruppe-sammensetninger.

Tilvenning fra liten til stor avdeling starter tidlig på våren. Da er barna fra liten avdeling (samt en kjent voksen) med storbarna på tur en dag i uka. Dette for å gjøre overgangen tryggest mulig for barna, slik at de blir kjent med de voksne, og barna på avdelingen de skal starte på.

SAMARBEIDSPARTNERE:

Overgang mellom barnehage - skole:

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna skal få en trygg og god overgang fra barnehage til skole.» Rammeplanen s. 33

Hos oss har barna en egen skoleklubb, en dag i uka, det siste året før skolestart. Her legges det opp til et variert program med ulike aktiviteter som tar høyde for å forberede barna best mulig til å begynne på skolen. Det øves på sosiale ferdigheter som turtaking og lytting, og de får en aktivitetsplan som er nært knyttet opp mot rammeplanens fagområder. Barna blir oppmuntret til å rekke opp hånden dersom man ønsker å si noe eller svare på spørsmål.

De ansatte fremsnakker skolen slik at barna skal få et positivt syn på denne overgangen.

På våren får barna et ekstra innblikk i hvordan en skolehverdag kan være. De blir invitert på skolebesøk og drar da sammen med voksne fra skoleklubben. Her får de være med på ulikt opplegg i regi av skolen. På barnehagen har vi i perioden før sommeren økt fokus på å «leke skole» ved at vi har «timer» og «friminutt». Barna får oppgaver knyttet til lek med bokstaver og tall, det øves på å klippe og lime og mye annet. Året avsluttes med «rosaruss».

Det er møter mellom barnehagens ansatte og skolen i forkant av skolestart dersom det er behov for dette.

Fredrikstad kommune:

Vi har felles opptak med kommunen, dette skjer hvert år i mars.

Daglig leder er med jevne mellomrom med på dagskurs for virksomhetsledere i kommunen.

PPS (pedagogisk psykologisk senter) /Pedagogisk fagteam avdeling barnehage

Hos PPT får vi hjelp av spesialpedagoger dersom noen av barna har behov for det. De gir både veiledning til personalet og foresatte. De kan også komme til barnehagen og jobbe direkte med barna. Her kan det være snakk om forsinket utvikling, språk problemer og div. diagnoser.

Barnevernet:

Barnevernet sin primære oppgave er å sikre barn og unges oppvekstvilkår. Barnevernet har en rekke ulike tiltak å sette inn ved behov. De fleste av tiltakene er hjelp direkte til familien gjennom eks. veiledning. All henvisning skjer i samråd med foresatte, (unntaket er ved mistanke om vold eller seksuelle overgrep. Da har vi meldeplikt, uten å informere foreldrene.)

BUP (barne og ungdoms psykiatri:

en henvisning til BUP skjer igjennom fastlege.

Helsestasjonen:

Helsestasjonen samarbeider direkte med hjemmet. De innkaller til jevnlige kontroller hvor de følger opp vekt, høyde, hørsel og språkutvikling. De veileder foreldre i div. spørsmål som omhandler barns vekst og utvikling.

Barnas verneombud:

Vi har gjennomført 3 år med kursing av BVO (barnas verneombud). Dette er en omfattende kursrekke for både deltakere og den øvrige personalgruppen.

Vi har blitt skolert i tre områder:

År 1: «Avdekke vold og overgrep mot barn».

Det var ansatte fra «Stine Sofie stiftelse» som hadde forelesningene. Tema var «Tegn vi skal se etter», «hvordan snakke med barn i en sårbar situasjon» og om ansvaret vi som ansatte har i slike situasjoner.

År 2: «Psykososialt barnehagemiljø»

Her lærte vi å jobbe kontinuerlig og systematisk med å fremme et trygt og inkluderende miljø med å oppdage, undersøke og forebygge alle former for krenkelser. I Lilleng diskuterer vi enkeltbarn og barnegrupper jevnlig på avdelingsmøter, personalmøter og på planleggingsdager. Om det oppstår situasjoner bruker vi en aktivitetsplan som beskriver dagens situasjon og vi setter oss mål for hva vi skal jobbe mot.

År 3: «Barn med behov for spesiell tilrettelegging»
Her fikk introduksjon i hva lovverket sier.
Vi lærte om hvordan vi på best mulig måte kan inkludere spesialpedagogikken i det allmennpedagogiske arbeidet og dermed oppnå et robust og raust fellesskap, fra både barn og ansatte.

Høgskolen i Østfold:

Vi har en samarbeidskontrakten vår med høgskolen, som gjelder i en periode på 4 år, 2022 -2026. Dette er vi veldig glade for! Dette innebærer at vi er øvningsbarnehage og tar imot barnehagelærer- studenter som skal ut i arbeidspraksis.

FORELDRE RÅD OG SAMARBEIDSUTAVLG (SU)

For å sikre et godt samarbeid med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og samarbeidsutvalg. Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ og består av foresatte og ansatte i bhg. slik at hver gruppe er likt representert. Samarbeidsutvalget fungerer som bindeledd mellom barnehagen og foreldregruppa. Barnehagens årsplan blir fastsatt sammen med SU representantene.

I Lilleng Naturbarnehage har vi i SU; Daglig leder, to representanter fra personalet (en fra liten avdeling og en fra stor avdeling) og fire foreldrerepresentanter.

Representanter i SU (samarbeidsutvalget)

Heidi (daglig leder) dlilleng@naturbarna.no

Laila Trinborg (Pedagogisk leder) sjarmtroll@naturbarna.no

Christin Skaare (fagarbeider) christin69@live.no

Renate Hammerstad (mor Mio avd. Lykketroll) r_hammerstad@hotmail.com

Stine Marita: mor Selma og Storm (avd. Rumpe og Lykketroll) s_soyland@hotmail.com

Hanne: mor Julie (avd. Rumpetroll) hanneb_hansen@hotmail.com

Marte: mor Luca (avd. Lykketroll) martelgastro@outlook.com

PLANLEGGING, DOKUMENTASJON OG VURDERING

«Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes.» Lov om barnehager, kap.4

Planleggingen baseres på kunnskap om barns utvikling og læring individuelt, og i gruppe, gjennom observasjon, dokumentasjon, refleksjon og systematisk vurdering, og på samtaler med barn og foreldre.

For at personalgruppen skal planlegge arbeidet med barna er det viktig at vi dokumenterer jevnlig. Når vi går gjennom dokumentasjon av enkeltbarn, grupper og aktiviteter, vurderer vi hva som er hensiktsmessig i den videre planleggingen.

Dokumentasjon som grunnlag for refleksjon:

- * Praksisfortellinger for å synliggjøre barnas kompetanse og videreutvikle det pedagogiske arbeidet med barna.
- * Skriftliggjøring av observasjon av enkeltbarn til foreldresamtaler.
- * Foreldresamtaler
- * Foreldremøter
- * Bilder, praksisfortellinger, "tilbakeblikk" og andre skriv som sendes til foreldrene.

Vurdering:

Vurderingsarbeidet vårt er en planlagt, systematisk og åpen prosess. Det pedagogiske arbeidet, metodene og innhold vurderes jevnlig for å finne den beste veien ut fra gruppens sammensetning og personalets forutsetninger. Vurderingsarbeidet er en pågående prosess når vi jobber prosjektbasert, og når vi involverer barn, foreldre og ansatte.

Progresjonsplan:

Rammeplanen « Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære, og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter»

Innen pedagogikk betyr progresjon at man har en gradvis økning av vanskelighetsgraden i innholdet. Barna utvikler seg igjennom lek, utforskning og læring. Med barns medvirkning planlegger vi ut fra interesser, fagområdene og årstid. Vi opplever at barna både trives og lærer mer når de er med på å forme sin egen hverdag.

Vi legger til rette for at det skal være sammenheng og en naturlig progresjon i forhold til alder, utvikling, i aktiviteter, på turer, i samvær/bruk av dyra.

Det er viktig at personalet jobber tett på enkeltbarn og barnegrupper for å gi dem nok støtte og utfordringer i lek, aktiviteter og i arbeidet med de ulike fagområdene. Det fysiske rom med utvalg av leker, bøker og diverse materialer følger barnas alder og utvikling.

En progresjonsplan beskriver hvordan barnehagen skal arbeide med de 7 fagområdene som er beskrevet i rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver, og som tidligere vist til lengre frem i årsplanen. Fra barna starter hos oss og til de slutter, har vi et ansvar for utvikling og læring hos barna. Vi legger vekt på at barna skal tilegne seg kunnskap og erfaringer, gjennom en prosess på flere år, og hvor resultater ikke skal

måles. En slik plan vil ligge til grunn for arbeidet som utføres i Lilleng barnehage. Planen vil også bli evaluert igjennom året.

Vi dokumenterer og evaluerer barna og barnegruppens progresjon på avdelingsmøter og personalmøter. Foresatte informeres på foreldremøter og foreldresamtaler.

For at planlegging, dokumentasjon og vurdering skal kunne gjennomføres på en god måte er det en forutsetning at personalet i barnehagen holder seg faglig oppdatert. Det brukes personalmøter, avdelingsmøte og pedagogiske ledermøter til kompetanse deling og refleksjon.

Foreldrekompasset:

Høsten 2022 ble pedagogiske ledere samt daglig leder kurset i foreldrekompasset. Foreldre vil møte Foreldrekompasset fra helsestasjonen og ut 10. trinn. Programmet skal være implementert i Fredrikstad kommune innen barnehage- og skoleåret 2024/25.

Barn trenger trygge, tydelige og støttende foreldre. Som foreldre må du ta stilling til mange spørsmål i løpet av barnets oppvekst.

På et eller flere foreldremøter i året, vil Foreldrekompasset bli gjennomført i barnehagen. Foreldre vil få en kort presentasjon på et aktuelt tema (eks. søvn,

digitale medier eller generell utvikling). Dette etterfølges av samtale og refleksjon foreldre i mellom.

I år vil vi ha fokus på følelser og grenser. Dette vil også være tema på høstens foreldremøte.

Trygge foreldre møter barnet med åpne armer. De tåler barnets ulike følelser og tenker over hvordan de selv oppleves av barnet.

Tydelige foreldre tar ledelsen og viser vei. De setter grenser på en omsorgsfull måte, og vet at avgjørelser kan være upopulære og gode på samme tid.

Støttende foreldre prøver å forstå barnets opplevelser og følelser, og gir både trøst og oppmuntring. De lar barna prøve selv og hjelper til når det trengs.

Alle som arbeider i barnehagen har et ansvar om å holde seg faglig oppdatert. I denne prosessen er daglig leder og de pedagogiske lederne viktige pådrivere.

TRYGGE, AKTIVE BARN - SAMMEN SKAPER VI HVERDAGEN